

G ҚОСЫМШАСЫ: ГЛОССАРИЙ

Қысқарту	Значение (EN)	Қазақша мәні
AA1000 SES	AA1000 Stakeholder Engagement Standard	AA1000 мүдделі тараптарды тарту стандарты
ABAI	Advanced Base and Artificial Intelligence	ҚМГ-ның өндірістік деректерге арналған ақпараттық жүйесі
ACCA	Association of Chartered Certified Accountants	Дипломды сертифицикатталған бухгалтерлер қауымдастығы
AIX	Astana International Exchange	Астана халықаралық биржасы
API Spec Q2	API Specification Q2	API Q2 спецификациясы (сервистік ұйымдардың сапа менеджменті жүйесі)
ATJ	Alcohol to Jet (SAF pathway)	«Спирттен реактивтік отынға» технологиясы (SAF үшін)
CAPEX	Capital Expenditures	Капиталдық шығындар
CCUS	Carbon Capture, Utilization and Storage	СО ₂ -ні ұстау, пайдалану және сақтау
CDP	Carbon Disclosure Project	Деректерді ашудың халықаралық жүйесі (климат/су)
CFaR	Cash Flow at Risk	Ақша ағындарының тәуекелі
CEPI	Caspian Environmental Protection Initiative	Каспий өңірінің қоршаған ортасын қорғау бастамасы
CFA	Chartered Financial Analyst	Дипломды қаржылық талдаушы (CFA)
CNOOC	China National Offshore Oil Corporation	Қытай ұлттық офшорлық мұнай корпорациясы
CNPC	China National Petroleum Corporation	Қытай ұлттық мұнай корпорациясы
EOR	Enhanced Oil Recovery	Мұнайбергіштікті арттыру әдістері
EPC	Engineering, Procurement and Construction	Инжиниринг, сатып алу және құрылыс (келісімшарт)
ERM	Enterprise Risk Management	Корпоративтік тәуекелдерді басқару
ESG	Environmental, Social, Governance	Экологиялық, әлеуметтік және корпоративтік басқару факторлары
ETS	Emissions Trading System	Шығарындылар квоталары саудасы жүйесі (EU ETS, KazETS)
FAR	Fatal Accident Rate	Өлімге әкелген оқиғалар коэффициенті
FEED	Front End Engineering Design	Базалық/детальды жобалау сатысы
FID	Final Investment Decision	Түпкілікті инвестициялық шешім
GHG Protocol	Greenhouse Gas Protocol	Парниктік газдар хаттамасы (GHG Protocol)
GMI	Global Methane Initiative	Жаһандық метан бастамасы

Қысқарту	Значение (EN)	Қазақша мәні
GRI	Global Reporting Initiative	GRI қаржылық емес есептіліктің халықаралық стандарттары
HACCP	Hazard Analysis and Critical Control Points	Тәуекелдерді талдау және сыни бақылау нүктелері
HAZID	Hazard Identification	Қауіптерді сәйкестендіру
HAZOP	Hazard and Operability Study	Процестің қауіптілігі мен жұмысқа қабілеттілігін талдау
HEFA	Hydroprocessed Esters and Fatty Acids	SAF өндіру технологиясы (гидротазартылған эфирлер/май қышқылдары)
HR	Human Resources	Персоналды басқару (HR)
HRDD	Human Rights Due Diligence	Адам құқықтары саласындағы тиісті тексеру
HSE	Health, Safety and Environment	Еңбекті қорғау, өнеркәсіптік қауіпсіздік және экология
IAOT	International Association of Oil Transporters	Мұнай тасымалдаушы ұйымдардың халықаралық қауымдастығы
IATA	International Air Transport Association	Халықаралық әуе көлігі қауымдастығы
ICA	International Compliance Association	Халықаралық комплаенс қауымдастығы
IFC	International Finance Corporation	Халықаралық қаржы корпорациясы
IFRS S2	International Financial Reporting Standard S2 – Climate-related Disclosures	Халықаралық қаржылық есептілік стандарты (IFRS S2) – климатқа байланысты ақпаратты ашу
IMEO	International Methane Emissions Observatory (UNEP)	Метан шығарындылары жөніндегі халықаралық обсерватория (ЮНЕП)
INPEX	INPEX Corporation	INPEX жапон мұнай-газ компаниясы
IPCC	Intergovernmental Panel on Climate Change	Климаттың өзгеруі жөніндегі үкіметаралық сарапшылар тобы (IPCC)
IPO	Initial Public Offering	Акциялардың бастапқы жария орналастырылуы
IOGP	International Association of Oil & Gas Producers	Мұнай және газ өндірушілерінің халықаралық қауымдастығы
IOSH	Institution of Occupational Safety and Health	Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік институты (IOSH)
ISAE 3000	International Standard on Assurance Engagements 3000	Сенімділік қамтамасыз етуге арналған халықаралық тапсырмалар стандарты (3000 CҚХТС)
ISO (9001/14001/37001/45001/50001/17025/14064/22000)	International Organization for Standardization	Стандарттау жөніндегі халықаралық ұйым (ISO сериялары)
IWCF	International Well Control Forum	Ұңғымаларды аварияға қарсы бақылау жөніндегі халықаралық форум
I-REC	International Renewable Energy Certificate	«Жасыл» энергияның халықаралық сертификаты
KASE	Kazakhstan Stock Exchange	Қазақстан қор биржасы

Қысқарту	Значение (EN)	Қазақша мәні
LDAR	Leak Detection and Repair	Шығындарды анықтау және жою (метан)
LTIR	Lost Time Injury Rate	Еңбекке уақытша жарамсыздыққа әкелген жазатайым оқиғалар коэффициенті – 200 000 жұмыс сағатына шаққандағы, ауысымды жіберіп алуға әкелген инциденттер саны
MOC	Management of Change	Өзгерістерді басқару
MRV	Monitoring, Reporting, Verification	Мониторинг, есептілік және верификация
MSCI	Morgan Stanley Capital International	Morgan Stanley Capital International – қор индекстерін, талдаманы және ESG-бағалауларды әзірлейтін халықаралық қаржы компаниясы
MVCR	Motor Vehicle Crash Rate	Жол-көлік оқиғалары коэффициенті
N.V.	Naamloze Vennootschap (NL)	Нидерландтың жария акционерлік қоғамы (N.V. заңдық нысаны)
NCCER	National Center for Construction Education and Research	Құрылыс саласындағы оқыту және зерттеулердің ұлттық орталығы
NEBOSH	National Examination Board in Occupational Safety and Health	Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы жөніндегі ұлттық емтихан кеңесі
NGFS	Network for Greening the Financial System	Қаржы жүйесін экологияландыру желісі – климаттық тәуекелдерді басқарудағы қаржы жүйесінің рөлін күшейту және тұрақты экономикаға көшуді қолдау мақсатында құрылған орталық банктер мен қаржылық қадағалау органдарының халықаралық желісі
NOx / SOx / CO / PM	Nitrogen/Sulfur Oxides, Carbon Monoxide, Particulate Matter	Азот/күкірт оксидтері, көміртек оксиді, қатты бөлшектер
NWRF	Non Work Related Fatalities	Еңбек қызметіне байланысты емес өлімге әкелген жағдайлар
OECD Action 13	OECD Country by Country Reporting	Елдер бойынша салықтық ақпаратты ашу (ЭЫДҰ, 13-іс-қимыл)
OGCI	Oil and Gas Climate Initiative	Мұнай-газ саласының климаттық бастамасы
OGI	Optical Gas Imaging	Газды оптикалық визуализациялау
OGMP 2.0	Oil & Gas Methane Partnership 2.0 (UNEP)	Мұнай-газ саласындағы метан жөніндегі серіктестік 2.0 (ЮНЕП)
OPEX	Operating Expenditures	Операциялық шығыстар
PE	Polyethylene	Полиэтилен
PECB ISO 31000	PECB ISO 31000 Risk Manager (cert.)	ISO 31000 бойынша тәуекелдерді басқару жөніндегі сертификаттау (PECB)
PMP	Project Management Professional	Жобаларды басқару жөніндегі кәсіби маман (PMP)
PPA	Power Purchase Agreement	Электр энергиясын сатып алу-сату шарты (PPA)
PRMS (2P)	Petroleum Resources Management System (Proved+Probable)	Ресурстарды басқару жүйесі (2P санаты – дәлелденген + ықтимал)

Қысқарту	Значение (EN)	Қазақша мәні
PSI / PSM	Process Safety Information / Management	Процестер қауіпсіздігі жөніндегі ақпарат / Процестер қауіпсіздігін басқару
PwC	PricewaterhouseCoopers	ПрайсвотерхаусКуперс
RCP 2.6/4.5/8.5	Representative Concentration Pathways	Парниктік газдар концентрациялары бойынша IPCC сценарийлері
RoSPA	Royal Society for the Prevention of Accidents	Жазатайым оқиғалардың алдын алу жөніндегі корольдік қоғам
SAF	Sustainable Aviation Fuel	Тұрақты авиациялық отын
SASB	Sustainability Accounting Standards Board	Тұрақты есептілік стандарттары жөніндегі кеңес (SASB)
SDG	Sustainable Development Goals	Тұрақты даму мақсаттары (ТДМ)
Sinopec	China Petroleum & Chemical Corporation	Қытай мұнай-химия корпорациясы (Sinopec)
S&P (Global Ratings)	Standard & Poor's Global Ratings	S&P халықаралық рейтингтік агенттігі
SRS	Samruk Research Services (method)	SRS әлеуметтік тұрақтылықты бағалау әдістемесі
TCFD	Task Force on Climate related Financial Disclosures	Климатқа байланысты қаржылық ақпаратты ашу жөніндегі жұмыс тобы
TSR	Total Shareholder Return	Акционердің жиынтық табыстылығы
TÜV Thüringen	TÜV Thüringen certification body	TÜV Thüringen сертификаттау органы
TUMAR	Industrial safety information system «TUMAR»	«TUMAR» өнеркәсіптік қауіпсіздіктің автоматтандырылған ақпараттық жүйесі
UNEP	United Nations Environment Programme	БҰҰ Қоршаған орта жөніндегі бағдарламасы
VaR	Value at Risk	Тәуекел көрсеткіші (VaR)
WEPS	Women's Empowerment Principles	Әйелдердің құқықтары мен мүмкіндіктерін кеңейту қағидаттары (БҰҰ Әйелдер)
WRI	World Resources Institute	Дүниежүзілік ресурстар институты
АМЖ	Automated Monitoring Systems	Автоматтандырылған мониторинг жүйелері
АҚ	1) Joint Stock Company (JSC), 2) Societate pe Acțiuni (S.A)	Акционерлік қоғам
ӘБП	Administrative and Managerial Staff	Әкімшілік-басқару персонал
БҰҰ	United Nations	Біріккен Ұлттар Ұйымы
БҰҰ КӨНК	United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC)	БҰҰ-ның Климаттың өзгеруі туралы негіздемелік конвенциясы
БӘМ	Qualified Potential Suppliers	Білікті әлеуетті мердігерлер
БК	JV – Joint Venture	Бірлескен кәсіпорын
ГДж	Gigajoule (GJ)	Гигаджоуль

Қысқарту	Значение (EN)	Қазақша мәні
ГӨЗ	Gas Processing Plant (GPP)	Газ өңдеу зауыты
ҒЗТҚЖ	Research and Development (R&D)	Ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық жұмыстар
ЕАЭС	Eurasian Economic Union (EAEU)	Еуразиялық экономикалық одақ
ЕТҰ	Subsidiaries and Affiliates	Еншілес және тәуелді ұйымдар
ЕҚ	Occupational Safety	Еңбекті қорғау
ЕҚЖЕҚ	Occupational health and safety	Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау
ЕҚ, ӨҚ және ҚОҚ	OHS and EHS Safety and labor protection, industrial and fire safety, environmental protection, emergency prevention	Қауіпсіздік және еңбекті қорғау, өнеркәсіптік және өрт қауіпсізді-гі, қоршаған ортаны қорғау, төтенше жағдайлардың алдын алу
ЕҚТ	Best Available Techniques (BAT)	Ең үздік қолжетімді техникалар
ЖДЖ	Individual Development Plan	Жеке даму жоспары
ЖКО	Road Traffic Accident (RTA)	Жол-көлік оқиғасы
ЖШС	LLP / LLC – Limited Liability Partnership / Limited Liability Company	Жауапкершілігі шектеулі серіктестік
ЖЭК	Renewable Energy Sources (RES)	Жаңартылатын энергия көздері
ЖЭС	Wind Power Plant (WPP)	Жел электр станциясы
ИБЖ	Integrated Management System	Интеграцияланған басқару жүйесі
ІК	Start up Complex	Іске қосу кешені
ІМГ	Associated Petroleum Gas (APG)	Ілеспе мұнай газы
ҚДТ	Best Available Techniques (BAT)	Қолжетімді үздік технологиялар
ҚҒЖ	Hydraulic Fracturing (HF)	Қабатты гидравликалық жару
ҚЕҚОҚТДК	BoD Committee for HSE & Sustainability	«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Директорлар кеңесінің Қауіпсіздік, еңбекті қорғау және қоршаған ортаны қорғау және орнықты даму комитеті
ҚМГ	KazMunayGas NC JSC (KMG)	«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ
ҚНК	Corporate Performance Indicators	Қызметтің негізгі көрсеткіштері
КСЕС	Corporate Tax Accounting Policy	Корпоративтік салықтық есеп саясаты
ҚОӘБ	Environmental Impact Assessment (EIA)	Қоршаған ортаға әсерді бағалау
ҚҚҰ	Pressure Maintenance (Waterflooding)	Қабат қысымын ұстап тұру
КТБЖ	Corporate Risk Management System	Корпоративтік тәуекелдерді басқару жүйесі
КТС	Corporate Income Tax (CIT)	Корпоративтік табыс салығы
КХ	Corporate Secretary	Корпоративтік хатшы
КЭР	Integrated Environmental Permit	Кешенді экологиялық рұқсат
МАС	Oil Pumping Station	Мұнай айдау станциясы

Қысқарту	Значение (EN)	Қазақша мәні
МАТЖ	Oil Spill Response	Мұнайдың авариялық төгілуін жою
МКК	State Communal Enterprise	Мемлекеттік коммуналдық кәсіпорын
МӨЗ	Oil Refinery	Мұнай өңдеу зауыты
МТҚ	Mechanical Treatment Facilities	Механикалық тазарту құрылыстары (жабық типті)
МТАЖ	Automated Medical Examination System	Медициналық тексерулердің автоматтандырылған жүйесі
МГӨБ	Oil & Gas Production Directorate	Мұнай газ өндіру басқармасы
НТК	Key Risk Indicators	Негізгі тәуекел көрсеткіштері
ОЭР	Fuel and Energy Resources	Отын-энергетикалық ресурстар
ӨП	Personnel (context)	Өндірістік персонал
ӨҚ	Industrial and process safety	Өнеркәсіптік қауіпсіздік
ӨҚ ААЖ	Industrial Safety Information System	Өнеркәсіптік қауіпсіздік жөніндегі автоматтандырылған ақпараттық жүйе
ПҚӨС	Mineral Extraction Tax	Пайдалы қазбаларды өндіру салығы
РЕКС	Sectional wastewater reservoir used to capture oil products from the water surface	Қайта жаңғыртылатын/регенерациялық сыйымдылықты сепарациялық қондырғы – су бетінен мұнай өнімдерін ұстауға арналған («РЕКС» мұнайұстағышы)
РМК	RSE – Republican State Enterprise	Республикалық мемлекеттік кәсіпорын
РММ	Republican State Institution	Республикалық мемлекеттік мекеме
СМГ	Liquefied petroleum gas (LPG)	Сұйытылған мұнай газы
СТ КЗ	CT KZ (Certificate of Origin)	«СТ КЗ» тауардың шығарылған елін айқындау сертификаты
СҚК	Samruk Kazyna Contract	«Самұрық-Қазына Контракт»
ТДМ	SDGs – Sustainable Development Goals	Тұрақты даму мақсаттары (БҰҰ)
ТКДБ 2060	Low Carbon Development Program 2060	2060 жылға дейінгі төмен көміртекті даму бағдарламасы
ТТ	Terms of Reference / Technical Assignment	Техникалық тапсырма
ТШО	TCO Tengizchevroil	«Теңізшевройл» ЖШС, Теңіз мұнай-газ кен орнын игерумен айналысатын қазақстандық-америкалық бірлескен кәсіпорын
ТЭН	Techno Economic / Feasibility Study	Техникалық-экономикалық негіздеме
ҰК	National Company	Ұлттық компания
ҰОҚ	Volatile Organic Compounds	Ұшпа органикалық қосылыстар
ХҚКО	Public Service Center	Халыққа қызмет көрсету орталығы

Қысқарту	Значение (EN)	Қазақша мәні
ХҚЕС	IFRS – International Financial Re-orting Standards	Халықаралық қаржылық есеп стандарттары
ХЕҰ	ILO – International Labour Organization	Халықаралық еңбек ұйымы
ШОБ	SME – Small and Medium-sized Enterprises	Шағын және орта бизнес
ІК	SC – Start-up Complex	Іске қосу кешені
ІМГ	Associated Petroleum Gas (APG)	Ілеспе мұнай газы
ЭБЖ	Power Transmission Lines	Электр беру желілері
ЭМААЖ	Automated Environmental Monitoring System	Экологиялық мониторингтің автоматтандырылған жүйесі
ЭЛОУ (ЭЛОУ-АВТ)	DTSU-AVT – Desalting and Dehydration Treatment Unit – Atmospheric-Vacuum Distillation Unit	Электрмен тұзсыздандыру және электрмен сусыздандыру қондырғысы / электрмен тұзсыздандыру қондырғысы – атмосфералық-вакуумдық түтікшелі қондырғы. Шикі мұнайды дайындау және бастапқы өңдеу үшін пайдаланылады

ЕСЕПТІ ДАЙЫНДАУ ТОБЫ

ЕСЕП ҮЙЛЕСТІРУШІЛЕРІ:

Даниярова Дина	Бесембаева Жанель
Аязбекова Хорлан	Жаксылык Азиза
Баймагзумова Айжан	Қартабай Жансая

ЕСЕПТІ ДАЙЫНДАУҒА ҚАТЫСҚАНДАР:

Жұмақанова Қарлығаш	Әжіғалиев Байхат	Каирбаев Алмаз
Шарипов Дамир	Брикманн Елена	Кен Артур
Туребеков Азамат	Кажиекова Майгуль	Иманиязов Абай
Тажибаев Марат	Алиев Камилжан	Сисенбаева Маржан
Гончаров Виталий	Байғанова Сәния	Ольшевский Александр
Асамбеков Куат	Махмуд Гульнара	Ильясов Бауыржан
Исмурзин Саламат	Булегенова Газиза	Нұрпейісов Ринат
Бисенбаев Тимур	Гросул Роман	Алпатов Сергей
Кәрібжанов Нұржан	Ахтанбекова Назым	Усенов Тамерлан
Ахметова Ұлжан	Никитинский Сергей	Олжабаева Сабина
Бақытқызы Гульвира	Молдарахимов Талғат	Үсіпбекова Нұрзада
Ақшабаева Гүлмира	Нурбаева Ардак	Джапарова Аксана
Салихова Салима	Мақсат Руслан	Төлеген Бақдаулет
Ингербаева Жанат	Жумағалиева Ақмарал	Махин Асхат
Кунафина Мадина	Бортник Марина	Сәрсенғали Мұрат
Исниязова Диана	Төлеубай Ғалым	Есмаганбетов Нуржан
Избасов Мурат	Нечаева Оксана	Батырбек Сабина
Нұржау Ғазиз	Бакеев Бахтияр	Джаксыбергенова Алия
Бегман Артур	Тлеугабулова Динара	Омарова Гульмира
Надирова Сания	Ильясов Нурлан	Токанова Гульмира